

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 37

Lýsingaprisur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 30. september 1946

Blaðið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

20. árg.

Nú brenna spurningarnir — og okkum undir fótum.

Skulu vit girðast inni —

ella bjarga vit einum víðum bú-, arbeids- og lærdómsrætti?

Skulu kapitalismunar oddamenn koma at ráða við diktaturi

— ella bjarga vit lívsfrælsinum og demokratinum?

Arbeidsmenn, fiskimenn og allir fríbornir Føroyingar svarið:

Vit bjarga og verja hin víðasta

bú-, arbeids- og lívsrætt!

Vit basa kapitalismuni

og vekja

socialismuna

I hesum dögum, meðan Th. Petersen og hansara 11 fylgisveinar við völdum royna at gera eitt státskubb og seta diktatorið í hásetið, hevur flokksleiðlan fyri Føroya javnaðarflokk, umboðað úr flestum hornum úr Føroyum, haft flokksleiðslufund í Havn og einmælt samtykt hesa „resolusjón“, hetta ávarp til allar javnaðarmenn og Føroya fólk:

1) Javnaðarflokkurin ásannar, at bú-, lærdóms- og arbeidsrætturin, ið vit eiga í felag við ta donsku tjóðina, eins og tað at stremba fyri stóðugt, har ið tað er møgulegt, at víðka arbeids- og búrættin uttan fyri Føroyar er ein aðaltáttur í frælsisstarvinum hjá flokkinum.

Flokkurin áleggur tí hvørjum javnaðarmanni- og kvinnu her á landi at stríðast fyri og verja henda rætt.

2) Flokkurin ásannar, at tað er átrodskandi neyðugt, at vit her á landi fáa allar tann stjórnarrætt, sum er neyðugur fyri at vit kunnu verða fórir at seta í gildi eina socialistiska skipan, ið tryggjar arbeids- og fiskimannafjöldini og Føroyum í síni heild, at øll virði og allir möguleikar av sonnum verða øllum fólkinum at fullum og heilum gagni. “

Arbeidsmenn og fiskimenn, Føroya fólk, hava ikki ráð at vera droyमारar ella lata seg valdtaka av droyमारum og til

ein ávísan mun politiskum spekulantum og hazardörum.

Vit Føroyingar megu vera realistar, siggja veruleikan sum hann er, góður ella ringur. Hetta verður aldri nóg sterkt og nóg avgjört undirstrikað, tí einki minni enn fólksins framtíðarlukka og vælferð leikar á, at hvør einstakur, ið hvussu er meirilutin í Føroyum ger tað.

Hin stóri spurningurin, ið nú stendur fyri er:

Loysing ella rikisfelagskapur?

Eingin arbeidsmaður, eingin fiskimaður, eingin minnimaður eingin Føroyingur má vera í iva í: Loysingin ber við sær, at vit Føroyingar missa bú-, arbeids- og lærdómsrættin, ið vit eiga saman við Dönum, og okkara Føroyinganna lívs- og virkis-öki verður skert til einans at rökka til okkara smáu og fáu oyggjar.

Vit megu gera okkum greitt, at loysing ber við sær, at okkara atganga til universitetið, handilsskúlar, búnaðarskúlar, handverkaraskúlar og aðrar skúlar og lærdómsstøður í Danmörk verður hereftir eins trong og dýr og tað hevur verið og er at koma til tilíkar skúlar í øðrum fremmandum londum.

Vit megu gera okkum greitt, at henda skerjan vil raka minnamannin harðast og meinast. — Hin ríki — ríkumannsbarnið — klárar seg nokk. Peningurin kann lata allar dyr upp — hin ríki verður so, tá ið hin

minnimenti er útistongdur, at eiga einarættin til allar góðar sessir og kjansir, ið gevast.

Loysing vil gera Føroyingar hereftir eins fremmandar og rættleysar í Danmark sum teir hava verið og eru tað í dag í øðrum londum.

Við loysing missa vit Føroyingar borgararættin til javnbjóðis við danskar sjómenn at fáa kjansir innanfyrir hin danska skipaflotan, og missa forsorgarrættin í Danmark, um ein gamal, sjúkur ella treingjandi skuldi komið at trongt at komið til Danmarkar.

Við loysing missa vit borgararættin at hava stöðu á landi í Grönlandi. Grönland er eitt framtíðar fiskiskapsland, og kann tað koma at hava alstóran framtíðarlígan týðning fyri fólk okkara.

Við loysing missa vit, um kontingenteringin kemur aftur í háseti landanna millum, nýtsluna av Danmarkar keypi í Spaniu og øðrum Miðalhavslondum fyri at fáa klipp- og saltfiskasölulíkindi í hesum londum.

Ein loysing uttan tíðarfreist til fyrireikingar vil bera við sær, at vit Føroyingar nú beinavegin megu leggja kontant á bordið:

Allan kostnaðin, ið staturin higartil hevur borið av hospitalunum, sjúkrahúsunum, ellisheimunum, avlamsrentuni, einkju- og einkjubarnafororgini, av skúlaskapinum, kirkju- og prestaskipanini, embætismannaskipanini, vitaskipanini, vegum, hövnum, postskipanini, landbúnaðinum, fiskiskapinum o. s. fr.

Og við eini loysing nú beinavegin skulu vit leggja kontant á bordið tað, ið statsbátarnir hava kostað, tað, ið uttanríkstænastan verður at kosta, kostnaðurin av verjuskipanini, rættarstöðuni, kostnaðinum av víðkanini, endurnýggjanini og umvølingini av øllum okkara vitum.

Javnaðarmenn hava einki ímóti, at Føroyingar skulu bera allar útreiðslur við livinum her á landi.

Tvörturímóti!

Javnaðarmannastevnan er júst at menna Føroyingar figgj-arlíga og mentunarliga, so teir verða at orka at gjalda — og sjálvandi valda okkara egnu

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrágv

Tlf. 443

viðurskiftum her á landi, og teir hava sum mál, at vit enn tá gjalda okkara lut í felagsrættindum og góðum.

Men hetta stóra takið orka vit ikki í dag, og tað kann ikki takast á annan hátt enn so við og við, so hvørt sum okkara figgjar- og mentunarstöða styrknar, og tað má ikki í nøkrum föri verða farið soleiðis fram, at tað, at vit átaka okkum ábyrgdina fyri summi samfelagsöki skerjir líka nógv ella meiri í øðrum förum. Tá er einki vunnið men tapt — og vit arbeida fyri framtigum.

Einasta leiðin til hesa menning er, at Føroyingar ganga ta socialistisku leiðina.

Arbeidsmenn og fiskimenn megu nú allir sum ein ganga inn fyri eini sosialisering — nú beinavegin.

Landið má yvirtaka:

Bankalagið, oljusöluna og alla heilsölu, inn- og útflutning, margarinuvirki, samferðsluna innan- og uttanoyggja harímillum Skipafelag Føroyar, hvalaveiðu, tryggingarlagið, kongsjörðina, Føroya kol o. s. fr.

Landið má yvirtaka ábyrgdina fyri:

at øll vinna í handli og á sjónum verður planøkonomisk skipað og gjörd ko-operativ í samband við alheims ko-operasjónina, so hin arbeidandi maðurin heldur enn spekulanturin verður at fáa arbeidsins ágóða.

at all jarðabrúkið verður skipað planøkonomiskt út frá tí grundsyni, at tann skal sita við jörðini, ið hevur hug og handa lag at sita við jörð og — við nútímans bestu amboðum — fáa tað mest mögulega úr hvørjum bletti.

at allar peningalígar sum aðrar fastar og leysar ognir skulu bindast og nýtast til eina planøkonomiska samvirkan fyri heila fólkið, so alt sum eitru arbeidsloysi verður bannað í okkara landi.

Við hesari planøkonomisku